

Suuren valiokunnan työjärjestys

Suuri valiokunta on 4.7.2014 eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 7 §:n 3 momentin nojalla hyväksynyt itselleen seuraavan työjärjestyksen:

1 LUKU

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Asioiden käsittelyssä suuressa valiokunnassa noudatetaan tätä työjärjestystä, siltä osin kuin perustuslaissa tai eduskunnan työjärjestyksessä ei toisin säädetä. Tämän työjärjestyksen säännöksistä voidaan poiketa, jos valiokunta yksimielisesti niin päättää.

2 §

Valiokunnan järjestäytyminen ja vaalit

Valiokunta järjestäytyy vaalikauden ensimmäisessä kokouksessaan siten kuin eduskunnan työjärjestyksen 17 §:ssä säädetään. Valiokunta valitsee kuitenkin kaksi varapuheenjohtajaa, ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan. Valiokunta päättää istumajärjestyksestään jossakin lähinnä seuraavassa kokouksessa. Valiokunnan sihteerit ja apulaissihteerit määrätään eduskunnan työjärjestyksen 73 §:ssä säädetyllä tavalla. Valiokunnan apulaissihterinä voi lisäksi toimia sen erikoisvaliokunnan sihteeri tai apulaissihteeri, jonka toimialaa koskeva asia on esillä valiokunnassa.

Vaalit toimitetaan umpilipuvin noudattaen soveltuvin osin, mitä eduskunnan vaalisäännössä säädetään. Toimielinvaaleissa noudatetaan vaalisäännön säännöksiä suhteellisen vaalin toimittamisesta ja vaalin tuloksen määräämisestä. Muut äänestykset toimitetaan siten kuin tässä työjärjestyksessä säädetään.

3 §

Läsnäolo- ja puheoikeus

Valiokunnan varajäsenellä ja Ahvenanmaan vaalipiiristä valitulla edustajalla on oikeus olla läsnä ja ottaa osaa keskusteluun Euroopan unionin asioissa.

Muiden edustajien läsnäolo-oikeudesta valiokunnassa säädetään eduskunnan työjärjestyksen 36 §:ssä.

4 §

Varajäsenten sijaantulo

Varajäsenen, joka haluaa tehdä ehdotuksen tai äänestää estyneen varsinaisen jäsenen sijasta, on siirryttävä estyneen jäsenen paikalle. Estyneen jäsenen sijaan tulee samaa eduskuntaryhmää edustava varajäsen tai, jos saapuvilla ei ole samaa eduskuntaryhmää edustavaa varajäsentä, ensisijaisesti samaa koalitiota, hallitusta tai oppositiota, edustava varajäsen. Jos saapuvilla on useita samaa eduskuntaryhmää tai koalitiota edustavia varajäseniä, sijaan tulee se varajäsen, jolla on korkein sija eduskunnan päätöksessä valiokunnan asettamisesta. Valiokunnan täydennysvaalissa valitun varajäsenen sijaantulojärjestys on sama kuin sen varajäsenyydestä vapautetun edustajan, jonka tilalle uusi varajäsen on valittu.

5 §

Jaostot

Valiokunta asettaa keskuudestaan työjaoston, joka tekee valiokunnalle ehdotuksia valiokunnan työn yleisestä suunnittelusta ja ohjauksesta ja valmistelee muut valiokunnan sille osoittamat asiat. Työjaostoon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtajat sekä valiokunnan päättämä lukumäärä muita jäseniä siten, että kullakin

valiokunnassa edustettuna olevalla eduskuntaryhmällä on jaostossa vähintään yksi edustaja. Työjaosto päättää valiokunnan edustajien valitsemisesta valiokunnan matkoille sekä kansainvälisiin kokouksiin ja seminaareihin, jollei eduskunnan työjärjestyksen 6 §:n 1 momentin 11 kohdasta ja 10 §:stä muuta johdu tai valiokunta toisin päättä.

Valiokunta voi asettaa muita pysyviä tai tilapäisiä jaostoja. Jaoston tehtävänä on valmistella valiokunnan sille osoittamaa asiaa sekä laatia siitä tarvittaessa ehdotus mietinnöksi tai lausunnoksi valiokuntaa varten. Valiokunta päättää jaoston jäsenten lukumäärästä sekä nimeää jaoston puheenjohtajan ja jäsenet. Jaostoon voidaan lisäjäseniksi valita valiokuntaan kuulumattomia edustajia, jotka voivat osallistua jaoston kokouksiin ja keskusteluihin.

6 §

Valiokunnan asiakirjojen julkisuus (1.3.2024)

Valiokunnan käsittelyasiakirjojen julkisuudesta on voimassa, mitä eduskunnan työjärjestyksen 43 a §:ssä säädetään, jollei 2–4 momentista muuta johdu.

Euroopan unionin asian käsittelyasiakirjat tulevat julkisiksi, kun valiokunta on päättänyt eduskunnan kannan tai päättänyt olla ryhtymättä asiassa enempiin toimenpiteisiin. Käsittelyasiakirjat tulevat julkisiksi myös valiokunnan merkittyä Euroopan unionin asiassa selvityksen saaduksi. Toissijaisuusasian käsittelyasiakirjat tulevat kuitenkin julkisiksi, kun valiokunta on päättänyt, ettei se ryhdy käsittelemään asiaa tai se on hyväksynyt asiassa mietinnön ja viimeistään kuitenkin silloin, kun Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetyn toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamista koskevan pöytäkirjan (N:o 2) 6 artiklassa määrätty määräaika on umpeutunut.

Jos valiokunta on perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla päättänyt, että sen jäsenten on eduskunnan työjärjestyksen 43 a §:n 2 momentissa mainittujen perusteiden vuoksi noudatettava vaiteliaisuutta Euroopan unionin asiassa, asian käsittelyasiakirjat ovat vastaavasti salassa pidettäviä. Käsittelyasiakirjat ovat myös salassa pidettäviä, jos valtioneuvosto on pyytänyt vaitiolon noudattamista asiassa, kunnes valiokunta on siitä päättänyt.

Valiokunnan päätös vaiteliaisuudesta on välittömästi kumottava, kun sen peruste ei enää ole voimassa. Valtioneuvoston pyyntöön perustuva valiokunnan päätös vaiteliaisuudesta katsotaan rauenneeksi, jos valtioneuvosto peruuttaa pyynnön.

Vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään eduskunnan työjärjestyksen 43 c §:ssä.

2 LUKU

Valiokunnan kokous ja päätöksenteko

7 §

Valiokunnan koollekutsuminen

Puheenjohtaja kutsuu valiokunnan kokoukseen. Kokouksesta ilmoitetaan valiokunnan edellisessä kokouksessa, eduskunnan tietoverkossa ja ilmoitustaululla. Kokouksesta voidaan ilmoittaa myös eduskunnan täysistunnossa tai muulla valiokunnan päättämällä tavalla.

8 §

Päiväjärjestys

Valiokunnan kokouksen päiväjärjestykseen on otettava luettelo kokouksessa käsiteltävistä asioista. Puheenjohtaja määrää, mitkä asiat otetaan päiväjärjestykseen ja missä järjestyksessä.

Päiväjärjestys julkistetaan eduskunnan tietoverkossa.

Puheenjohtajalla on oikeus esitellä asia käsiteltäväksi päiväjärjestykseen merkitystä järjestyksestä poiketen ja määrätä, ettei

päiväjärjestykseen merkittyä asiaa oteta käsiteltäväksi, samoin kuin keskeyttää asian käsittely.

Euroopan unionin asian valiokunta voi ottaa käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei olisi merkitty päiväjärjestykseen, jos siihen kokouksen kuluessa saadun tiedon perusteella on erityistä syytä.

9 §

Nimihuuto

Valiokunnan kokouksen alkaessa toimitetaan nimihuuto.

Nimihuudon jälkeen kokoukseen saapuva valiokunnan jäsen tai varajäsen merkitään pöytäkirjaan läsnä olevaksi siitä alkaen, kun hän ilmoittautuu sihteerille. Jos jäsen tai varajäsen poistuu kokouksesta ennen sen päättymistä, hänen on ilmoitettava sihteerille.

10 §

Asioiden käsittely

Kukin asia otetaan valiokunnassa yhteen käsittelyyn. Valiokunta voi kuitenkin päättää, että mietinnön tai lausunnon hyväksyminen otetaan erilliseen ratkaisevaan käsittelyyn eduskunnan työjärjestyksen 39 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

11 §

Pöydällepano ja käsittelyn keskeyttäminen

Asia pannaan kannatetusta ehdotuksesta kerran pöydälle johonkin seuraavaan valiokunnan kokoukseen. Tämän jälkeen asia pannaan pöydälle, jos valiokunta niin päättää.

Jos tehdään kannatettu ehdotus asian käsittelyn keskeyttämisestä, seuraavien puheenvuorojen on kohdistuttava tähän ehdotukseen, ja siitä on tehtävä päätös, ennen kuin muuta keskustelua itse asiasta sallitaan.

12 §

Valiokunnan mietintö ja lausunto

Mietintö- ja lausuntoasiasta käydään yleiskeskustelu, jossa valiokunnan jäsenillä on

tilaisuus lausua käsityksensä asiasta kokonaisuudessaan.

Yleiskeskustelun jälkeen asia otetaan yksityiskohtaiseen käsittelyyn, jossa päätetään valiokunnan päätöksen, kannanoton tai ehdotuksen sisällöstä sekä näiden perusteluista.

Mietinnön ja lausunnon ja sekä niihin liitetävän vastalauseen ja eriävän mielipiteen sisällöstä ja tarkastamisesta säädetään eduskunnan työjärjestyksen 42 §:ssä.

Lainsäädäntöasiata koskevan mietinnön käsittelystä säädetään 19 §:ssä.

13 §

Äänestysjärjestys

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja esittää selonteon tehdyistä ehdotuksista.

Jos selontekoa vastaan tehdään muistutus, joka havaitaan oikeaksi, selonteko on oikaistava. Jos muistutus puheenjohtajan mielestä ei anna aihetta selonteon muuttamiseen, valiokunta päättää siitä.

Selonteon jälkeen puheenjohtaja tekee ehdotuksen siitä, missä järjestyksessä tehdyistä ehdotuksista on äänestettävä.

Jos ehdotusta äänestysjärjestykseksi vaaditaan muutettavaksi, mutta vaatimus puheenjohtajan mielestä ei ole aiheellinen, valiokunta päättää äänestysjärjestyksestä.

Äänestysjärjestyksen tultua hyväksytyksi puheenjohtaja tekee äänestysesityksen noudattaen eduskunnan täysistuntoa varten säädettyä menettelytapaa.

14 §

Äänestys

Äänestykset suoritetaan kättä nostamalla tai toimittamalla avoin nimiäänestys. Äänestyksessä valiokunnan jäsen vastaa jaa, ei tai tyhjää.

Nimihuutoäänestys toimitetaan riippumatta siitä, onko suoritettu äänestys kättä nostamalla vai ei, jos puheenjohtaja katsoo sen

tarpeelliseksi tai jos joku valiokunnan jäsen sitä pyytää.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksen.

Nimenhuutoäänestyksessä jäsen ei saa äänestää sen jälkeen kun seuraavan jäsenen nimi on huudettu.

Äänten mennessä tasan ratkaisee äänestyksen tuloksen arpa.

3 LUKU

Euroopan unionin asiat

15 §

U-asian käsittely

Puhemiehen valiokunnalle lähettämä perustuslain 96 §:ssä tarkoitettu ehdotus (*U-asia*) merkitään saapuneeksi valiokunnan kokouksessa. Valiokunta voi asian käsittelyn aikana lähettää asian lausuntoa tai mahdollisia toimenpiteitä varten tahi tiedoksi myös muille erikoisvaliokunnille.

U-asian käsittely perustuu valtioneuvoston kirjelmään, erikoisvaliokunnan lausuntoon sekä valtioneuvoston ilmoittamaan kantaan. Valiokunta voi kuitenkin asian kiireellisyyden niin vaatiessa ottaa U-asian käsiteltäväksi vaikka erikoisvaliokunnan lausunto ei ole saapunut.

U-asiasta käydään keskustelu. Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja ehdottaa valiokunnan hyväksyttäväksi ponnien muodossa olevan valiokunnan lausuman, jollei valiokunta päättä antaa asiasta lausuntoa. Valiokunta päättää lausuman sisällöstä.

Valiokunta voi hyväksyä lausuman valtioneuvoston jäsenen tai tämän edustajan ollessa valiokunnassa läsnä. Lausuma saatetaan valtioneuvoston tietoon.

U-asia otetaan tarpeen mukaan uudelleen käsiteltäväksi valiokunnassa,

kunnes siitä on päätetty Euroopan unionissa, jolloin käsittely valiokunnassa raukeaa.

16 §

E-asian käsittely sekä valtioneuvoston jäsenen kuuleminen

Perustuslain 97 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston kirjallisen selvityksen (*E-asia*) tullessa vireille valiokunta yleensä lähettää valtioneuvostolta saamansa selvityksen asianomaiselle erikoisvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten. Valiokunta voi kuitenkin myös pyytää erikoisvaliokunnalta lausunnon asiasta.

E-asian käsittely perustuu valtioneuvoston antamaan selvitykseen sekä erikoisvaliokunnan lausuntoon asiasta, jos lausunto on saatu. Valiokunta voi asian kiireellisyyden niin vaatiessa ottaa asian käsiteltäväksi vaikka pyydetty erikoisvaliokunnan lausunto ei ole saapunut.

Valiokunta kuulee perustuslain 97 §:n 1 momentin nojalla säännöllisesti valtioneuvoston jäseniä Euroopan unionin neuvostossa käsiteltävistä asioista ennen neuvoston kokousta ja sen jälkeen sekä perustuslain 97 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla pääministeriä Eurooppa-neuvoston kokouksista sekä Euroopan unionin perussopimusten muutosten valmisteluista.

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitetusta selvityksestä käydään keskustelu, jonka päätyttyä valiokunta merkitsee selvityksen saaduksi, jollei se päättä hyväksyä lausumaa tai antaa asiasta lausuntoa valtioneuvostolle.

17 §

Toissijaisuusasian käsittely

Euroopan unionin toimielinten eduskunnalle toimittamat esitykset lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi (*toissijaisuusasia*) merkitään saapuneiksi valiokunnan kansliassa, joka ilmoittaa niiden saapumisesta valiokunnan jäsenille sekä asianomaisille erikoisvaliokunnille. Saapumisilmoitus

sisältää viitteen sähköiseen tietokantaan, josta asiakirjat ovat saatavana. Kanslia toimittaa tiedon myös Ahvenanmaan maakuntapäiville.

Valiokunnan jäsen sekä erikoisvaliokunta voi esittää, että suuri valiokunta ottaa 1 momentissa tarkoitettua asian käsiteltäväksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa määritellyn toissijaisuusperiaatteen kannalta. Lisäksi valiokunta ottaa asian käsiteltäväksi, jos Ahvenanmaan maakuntapäivät esittää sitä.

Esitys asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä viimeistään kuuden viikon kuluessa siitä, kun EU:n säädösehdotus on merkitty saapuneeksi eduskuntaan suomen- ja ruotsinkielisenä, jollei valiokunta erityisestä syystä päättä toisin. Ehdotuksen saapumisaika merkitään sihteeristön ylläpitämään tietokantaan.

Käsittelyyn otetusta toissijaisuusasiasta valiokunta laatii eduskuntaa varten mietinnön. Mietinnössään valiokunta tekee ehdotuksen eduskunnan kannaksi EU:n säädösehdotuksen yhteensopivuudesta toissijaisuusperiaatteen kanssa. Jos valiokunta katsoo, että EU:n säädösehdotus on ristiriidassa toissijaisuusperiaatteen kanssa, mietintöön otetaan ehdotus eduskunnan perustelluksi lausunnoksi EU:n toimielimille. Ahvenanmaan maakuntapäivien esitys asian käsittelemisestä otetaan mietintöön.

4 LUKU

Muiden valtiopäiväasioiden käsittely

18 §

Lainsäädäntöasioiden käsittely

Eduskunnan työjärjestyksen 53 §:n 6 momentin mukaisesti eduskunnan ensimmäisen käsittelyn yleiskeskustelun aikana valiokuntaan lähettämän lakiehdotuksen käsittelyn pohjana on erikoisvaliokunnan mietintö. Valiokunta ei käsittele erikoisvaliokunnan mietinnössä hylättäväksi ehdotettuja toimenpideoitteita.

Eduskunnan työjärjestyksen 53 §:n 3 momentin mukaisesti eduskunnan ensimmäisen käsittelyn yksityiskohtaisesta käsittelystä valiokuntaan lähettämän lakiehdotuksen käsittelyn pohjana on eduskunnan päätös.

Jos kuitenkin valiokunnan jaosto on tehnyt ehdotuksen mietinnöksi, tämä on käsittelyn pohjana.

Lainsäädäntöasiasta käydään yleiskeskustelu, jossa valiokunnan jäsenillä on tilaisuus lausua käsityksensä asiasta kokonaisuudessaan. Ehdotus asian lähettamisestä jaostoon tai lausunnon pyytämisestä erikoisvaliokunnalta tai asiantuntijoiden kuulemisesta on tehtävä yleiskeskustelun aikana, jollei valiokunta toisin päättä.

Yleiskeskustelun jälkeen asia otetaan yksityiskohtaiseen käsittelyyn, jossa päätetään ensin valiokunnan ehdotuksen sisällöstä ja mahdollisista lausumista sekä mietinnön mahdollisista perusteluista.

Jos on tehty asian hylkäämistä koskeva ehdotus, ratkaistaan asia yksityiskohtaisen käsittelyn päätyttyä ennen mietinnön perusteluja.

19 §

Mietintö lainsäädäntöasiassa

Eduskunnan työjärjestyksen 53 §:n 6 momentin mukaisesti eduskunnan ensimmäisen käsittelyn yleiskeskustelun aikana valiokuntaan lähettämää lakiehdotusta koskevassa mietinnössään valiokunta tekee ponsien muodossa ehdotuksen lakiehdotuksen sisällöstä ja mahdollisista lausumista ja se voi tehdä ehdotuksen erikoisvaliokunnan mietinnön perustelujen muuttamisesta.

Eduskunnan työjärjestyksen 53 §:n 3 momentin mukaisesti eduskunnan ensimmäisen käsittelyn yksityiskohtaisesta käsittelystä valiokuntaan lähettämää lakiehdotusta koskevassa mietinnössään valiokunta ponsien muodossa joko ilmoittaa

yhtyvänsä eduskunnan päätökseen tai tekee ehdotuksen lakiehdotuksen muuttamisesta tai sen hylkäämisestä.

Valiokunta voi päättää, että lainsäädäntöasiaa koskeva mietintö perustellaan. Jos mietintö on päätetty perustella, sen sisällöstä poikkeavaa ehdotusta kannattanut jäsen saa liittää mietintöön vastalauseen.

20 §

Muun asian käsittely

Eduskunnan valiokuntaan lähettämän valtioneuvoston selonteon, valtioneuvoston tiedonannon tai muun sellaisen asian, josta ei ole tässä työjärjestyksessä muuta säädetty,

käsittelyn pohjana on jaoston tai puheenjohtajan ehdotus. Valiokunnan mietintöön tai lausuntoon sovelletaan, mitä 12 §:ssä säädetään.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014. Samalla kumotaan 10. päivänä maaliskuuta 2000 hyväksytty suuren valiokunnan työjärjestys siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

